

niet alle Hervormers zich aanstonds geheel los te maken van de verkeerde beginselen, welke tot hunnen tijd grooten invloed hadden. Om de beteekenis der Hervorming te verstaan, heeft men natuurlijk te vragen, of de verkeerde inmengselen van den eersten tijd tot het wezen ter Hervorming behoorden, en dus in kracht hebben gewonnen, dan wel of men ze in het verleden terugvindt, en op den duur juist verzwakt en uitgezuiverd zijn.

55) T. a. p., dl. 18, bl. 609.

56) T. a. p., bl. 14/15.

57) Zie Thorbecke, t. a. p., bl. 10. Op bl. 18/19 leest men verder omtrent deze zaak: „Over de aangelegenheid der, van hunne bezittingen in den Elsas, ontzette leden des Duitschen Rijks werd door den afgevaardigde Merlin van Douay, uit naam van het leenregtelijk Comité, op den 28 October 1790 verslag aan de Vergadering overgelegd. In hetzelfde werd erkend, dat bij den Westphaalschen vrede de Landsopperhoogheid van den Elsas aan Frankrijk onder de voorwaarde afgestaan was, dat de heerlijke regten en leeneigendommen der Standen onveranderd bleven. Voor de vernietiging dezer regten zou aan de vreemde eigenaars schadeloosstelling verschuldigd wezen, indien Frankrijk den Elsas thans nog uit kracht van het Munstersch Tractaat bezat. Doch dit Tractaat was gesloten, toen de Koningen nog voor Heeren der Volken werden gehouden. Zulke Traktaten, in de tijden der dwingelandij aangegaan, konden thans, nu men tot de inzage was gekomen, dat de regten der Volken niet door de verdragen der Vorsten geregeld worden, noch het volk van den Elsas, noch de Fransche Natie, waarmede het zich door zijn vrij welbehagen onvoorwaardelijk had vereenigd, meer binden. Intusschen mogt men, jegens bevriende Vorsten, grootmoedigheid voor streng regt laten gaan, en terwijl men de nieuwe wetsbepalingen in den Elsas uitvoerde, met de Duitse Vorsten over eene billijke schadevergoeding onderhandelen. De Vergadering vereenigde zich met deze voordragt.”

Op bl. 38 spreekt Thorbecke voorts over de mededeeling van den Keizer van Duitschland dd. 3 Dec. 1791 aan den Koning van Frankrijk, waarin de Keizer de rechten der onteigende Duitse Vorsten voorsprak. „De brief was vergezeld van het door den Keizer bekrachtigde Conclusum van den Rijksdag van 6 Augustus, en behelsde de verklaring, dat de Keizer, ingevolge de volmagt, hem door het Rijk verleend, aan de onteigenden, zoo zij niet een geheel en met de verdragen overeenkomstig herstel erlangden, alle hulp zou bieden, welke de waardigheid der Keizerkroon en de Rijksinrigting vorderden.”

29 Dec. d. a. v. hield Brissot eene redevoering, waarin hij betoogde, dat het Kabinet, met betrekking tot de bezwaren der in den Elsas gezeten Vorsten, den Keizer had behooren te zeggen, „dat de Souvereiniteit der Volken niet gebonden is door de verdragen der beheerschers. Niet meer met de Gouvernemenen, maar met de Natien heeft, volgens zijne overtuiging, Frankrijk te handelen.” (bl. 40)

Op bl. 43 haalt Thorbecke de rede aan, 14 Jan. 1792 door Guadet, den Voorzitter der Wetgevende vergadering gehouden, waarin deze voorstelde, „om op staanden voet eerloos, landverrader en schuldig aan gekwetste-Natie te ver-